

มาตรฐานที่กำลังได้รับความสนใจจากผู้ประกอบการในขณะนี้คือ ISO 26000

ซึ่งเป็นมาตรฐานสากลที่ว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันโดยไม่มีการบังคับ มาตรฐานฉบับนี้ได้ประกาศใช้ในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2553

ในอดีตที่ผ่านมา แต่ละประเทศ แต่ละหน่วยงาน และแต่ละองค์กรต่างมีแนวทางเป็นของตัวเองในการดำเนินการด้านรับผิดชอบต่อสังคม ทำให้เกิดความเข้าใจที่ไม่ตรงกัน ส่งผลให้องค์กรด้านมาตรฐานสากลระหว่างประเทศ (International Organization for Standardization : ISO) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อกำหนดมาตรฐานว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมหรือเรียกว่า ISO 26000 ขึ้นมาเพื่อกำหนดให้เป็นมาตรฐานที่สามารถสื่อสารกับคนทั้งโลกด้วยความเข้าใจที่ตรงกัน

นายศุภชัย เทพพัฒนพงศ์ ผู้อำนวยการสำนักบริหารมาตรฐานระหว่างประเทศ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และในฐานะเลขานุการด้านการสื่อสาร (Secretary of WG SR TG2 Communication) ของ ISO กล่าวว่า “การพิจารณาร่างมาตรฐาน ISO 26000 นี้แตกต่างจากมาตรฐานอื่นๆ เนื่องด้วยเป็นมาตรฐานที่เกี่ยวข้องสำคัญมากกับสังคม ฉะนั้นการร่างมาตรฐานเรื่องนี้ต่างจากเรื่องอื่นๆ จำนวนมากกว่า 17,000 เรื่องที่ ISO เคยดำเนินการมา ซึ่งปกติประเทศสมาชิกจะมีการส่งตัวแทนไป 1-2 คนเพื่อเข้าร่วมพิจารณาแต่มาตรฐาน ISO 26000 จำเป็นต้องมีตัวแทนจากหลายหลายภาคส่วนในสังคมเข้าร่วม เนื่องจากมาตรฐานฉบับนี้จะมีผลกระทบโดยตรงต่อสังคมโลก ฉะนั้นจำเป็นต้องดำเนินการด้วยความรอบคอบและเป็นที่ยอมรับของผู้คนทั้งโลก โดยกำหนดให้ตัวแทนจากประเทศสมาชิกมีส่วนร่วมพิจารณาร่างมาตรฐานฯ ประกอบด้วย 1) ตัวแทนภาครัฐ 2) ตัวแทนภาคอุตสาหกรรม 3) ตัวแทนผู้บริโภค 4) ตัวแทน NGO 5) ตัวแทนผู้ใช้แรงงาน 6) ตัวแทนภาค อื่นๆ อาทิ สถาบันการศึกษา คำนคว้า วิจัย เป็นต้น “

ประเทศไทยในฐานะประเทศสมาชิกโดยมีสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) กระทรวงอุตสาหกรรมเป็นผู้รับผิดชอบ ได้ส่งตัวแทนในการเข้าร่วมพิจารณาร่างมาตรฐานดังกล่าวครบทั้ง 6 ภาคส่วน นอกจากนี้ยังตั้งคณะกรรมการวิชาการที่มีผู้แทนจากทุกภาคส่วนจำนวน 21 คนเข้าร่วมเพื่อพิจารณาร่างมาตรฐานฯ และกำหนดจุดยืนของประเทศไทย ร่างมาตรฐาน ISO 2600 แบ่งออกเป็น 3 ส่วนหลักดังนี้ส่วนที่หนึ่งเป็นหลักการ 7 ข้อ ส่วนที่ 2 เป็นส่วนของประเด็นหลัก ส่วนที่ 3 เป็นส่วนของวิธีการดำเนินการ โดยส่วนหลักการ 7 ข้อของ ISO 26000 นั้นประกอบด้วย 1) ความรับผิดชอบต่อสังคมที่สามารถตรวจสอบได้ (Accountability) 2) ความโปร่งใส (Transparency) 3) ความมีจริยธรรม (Ethical) 4) การรับฟังผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในทุก ๆ ฝ่าย อาทิ ชาวบ้านในชุมชน (Respect for and considering of stakeholder interests) 5) การปฏิบัติตามหลักนิติธรรม (Respect for rule of law) 6) การยอมรับในมาตรฐานสากล (Respect for international norms) และ 7) การเคารพสิทธิมนุษยชน (Respect for human rights) และหากจะเจาะลึกไปถึงส่วนที่สองว่าด้วยประเด็นสำคัญที่สามารถแบ่งแยกย่อยได้ 7 ประเด็นดังนี้ 1) ธรรมาภิบาลขององค์กร (organization governance) 2) การเคารพสิทธิมนุษยชน (human rights) 3) การปฏิบัติต่อผู้ใช้แรงงานอย่างเป็นธรรม (labor practices) 4) ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม (environment) 5) การดำเนินธุรกิจอย่างเป็นธรรม (fair operating practices) 6) การรับผิดชอบต่อผู้บริโภค (consumer issues) และ 7) การแบ่งปันสู่สังคมและชุมชน (contribution to the community and society) ซึ่งในประเด็นต่างๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว 7 ข้อ โดยส่วนใหญ่องค์กรในประเทศไทยจะเน้นกิจกรรมการแบ่งปันสู่สังคมและชุมชน (contribution to the community and society) อาทิ การสร้างโรงเรียน แจกสิ่งของในชุมชน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เป็นเพียง 1 ใน 7 ประเด็นสำคัญเท่านั้นการดำเนินการเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมควรทำหลายๆ ประเด็นตามความเหมาะสมของแต่ละองค์กร รวมถึงทำไปพร้อม ๆ กันในหลาย ๆ องค์กร

นายศุภชัย เทพพัฒนพงศ์ ให้คำแนะนำในการเริ่มต้นดำเนินการที่เรียกว่ารับผิดชอบต่อสังคมว่า “ควรเริ่มต้นจากความเข้าใจถึงหลักการ 7 ประการ และเข้าใจถึง 7 ประเด็นสำคัญของมาตรฐาน ISO 26000 เป็นอันดับแรก โดยการพิจารณาว่าองค์กรดำเนินธุรกิจในด้านใดและมีผลกระทบต่อสังคมด้านใดมากที่สุด แล้วหยิบยกประเด็นนั้นมาทำเป็นอันดับแรก แต่ทั้งนี้ องค์กรคิดเองอย่างเดียวไม่เพียงพอต้องให้ผู้ที่มีส่วนได้เสียในสังคมเข้ามารับฟังพร้อมเสนอแนะร่วมกันด้วย ดังเช่นที่หน่วยงาน ISO ดำเนินการ“

ถึงแม้ว่ามาตรฐาน ISO 26000 จะไม่มีการบังคับให้ทุกหน่วยงานต้องปฏิบัติตาม แต่ในเชิงธุรกิจยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการสื่อสารแบบไร้พรมแดน องค์กรใหญ่ ๆ ในซีกโลกตะวันตกตระหนักดีถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและมีความประสงค์ให้ผู้ที่ทำธุรกิจร่วมต้องปฏิบัติตามไปโดยปริยาย ซึ่งไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ทั้งนี้ส่งผลทั้งในทางตรงและทางอ้อมต่อการซื้อขายสินค้ากับองค์กรเหล่านั้น ดังนั้นผู้ประกอบการไทยต้องเริ่มเข้าใจ การปรับเปลี่ยนทัศนคติ เสริมสร้างจิตสำนึกต่อสังคมให้มากขึ้นและผลักดันให้มีการดำเนินการตามมาตรฐาน ISO 26000 ที่สามารถตรวจสอบและเชื่อถือได้เพื่อจะได้ไม่มีอุปสรรคทางการค้า

ในประเทศพัฒนาแล้วที่เป็นผู้นำทางด้านอุตสาหกรรม โดยส่วนใหญ่จะดำเนินการเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นปกติอยู่แล้ว ทั้งในภาคขององค์กรและภาคประชาชน ขณะที่ประเทศที่กำลังพัฒนาต้องปรับตัวเพื่อที่จะรองรับมาตรฐานดังกล่าว นายศุภชัยฯ กล่าวว่า “ผมอยากเห็นการรับผิดชอบต่อสังคมบรรจุอยู่ในหลักสูตรการเรียนการสอนของไทยตั้งแต่ชั้นอนุบาล ประถม มัธยม ตลอดจนมหาวิทยาลัย เพื่อปลูกฝังเยาวชนไทยตั้งแต่เล็กๆ ให้รู้สึกรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งในอนาคตข้างหน้าคนไทยจะรู้สึกรับผิดชอบต่อสังคมไปเองเป็นกิจวัตรประจำวันโดยไม่รู้สึกว่าโดนบังคับ”

ISO 26000 ไม่ใช่เป็นเรื่องของกระแสที่ผ่านมาและผ่านไป แต่เป็นเรื่องของการรับผิดชอบต่อสังคมโลกในระยะยาว หากผู้บริหารองค์กรหยิบยกเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมให้เป็นส่วนหนึ่งขององค์กร เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายบริษัท ไม่เพียงแต่จะเกิดประโยชน์ในเชิงธุรกิจแต่จะยังเป็นการคืนประโยชน์ไปสู่สังคมและสิ่งแวดล้อมอีกด้วย และหากทุกหน่วยงานทุกองค์กรต่างร่วมกันคนละไม้คนละมือในการรับผิดชอบต่อสังคม โลกก็จะพัฒนาอย่างยั่งยืน (sustainable Development) ตามวัตถุประสงค์ของ ISO 26000 ที่ได้วางไว้

ที่มา : n.chaimusik (ข้อมูลโดย คุณศุภชัย เทพพัฒนพงศ์ ผู้อำนวยการสำนักบริหารมาตรฐานระหว่างประเทศ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม )

<http://www.oknation.net/blog/print.php?id=331881>

สรุปและเรียบเรียงโดย : นายธานี ภาคอุทัย สำนักส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์